

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
lovisa.lh.hellberg@regeringskansliet.se

Jönköping Universitys yttrande över betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) – Dnr. U 2021/04368

Jönköping University (JU) har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerat betänkande

Sammanfattning

JU är starkt kritiska mot att enskilda utbildningsanordnare inte omfattas av utredningsuppdraget och att konsekvenserna för dessa lärosäten och de studenter som väljer att studera där inte utretts. Att enskilda utbildningsanordnare inte omfattas av reformen riskerar att få negativa konsekvenser, såväl för reformen som helhet som för enskilda utbildningsanordnare och dess studenter på aktuella utbildningar. Enligt JU finns en uppenbar risk att hela syftet med reformen undergrävs om två parallella antagnings- och avskiljandemodeller införs för likvärdiga utbildningar som alla leder till statligt reglerade examina.

JU är i och för sig positiva till de resonemang som framförs rörande skyddsintresset för barn och vårdtagare. Frågeställningarna innehåller dock svåra principiella ställningstaganden med konsekvenser för rättssäkerhet och personlig integritet för enskilda individer. Dessa ställningstaganden blir alltmer komplexa om enskilda utbildningsanordnare exkluderas från reformen och sökanden till och studenter på dessa lärosäten inte behandlas likvärdigt som de som valt ett statligt lärosäte.

Mot denna bakgrund avråder JU från att den föreslagna reformen tas vidare innan en heltäckande utredning som även omfattar enskilda utbildningsanordnare genomförs.

JU:s utgångspunkt

JU:s utgångspunkt är att det är viktigt att alla lärosäten som har rätt att utfärda statligt reglerade examina, det vill säga såväl statliga universitet och högskolor som enskild utbildningsanordnare med tillstånd enligt lag (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, behandlas likvärdigt och av rättsordningen ges konkurrensneutrala förutsättningar att bedriva utbildningsverksamhet.

Därför är det mycket beklagligt att utredningsuppdraget (Kommittédirektiv 2020:111) inte omfattade att utreda och lämna förslag på hantering av de aktuella frågeställningarna vid enskilda utbildningsanordnare. En direkt konsekvens av utredningsuppdragets formulering är att utredningen

inte utrett möjligheterna att och konsekvenserna av att inkludera enskilda utbildningsanordnare i reformen.

Lärarytbildningar samt hälso- och sjukvårdsutbildningar vid JU

Vid JU ges idag ett flertal utbildningar som leder till statligt reglerade examina inom lärarområdet respektive hälso- och sjukvårdsområdet. Genom dotterföretagen Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping AB och Hälsohögskolan i Jönköping AB erbjuder JU utbildningar som leder till förskolläraexamen, grundläraresexamen, ämnesläraresexamen, röntgensjuksköterskeexamen och sjuksköterskeexamen. Verksamheten är omfattande och leder till drygt 500 statligt reglerade examina om året på nämnda områden.

Risker

Enligt utredningens förslag kommer ovan nämnda utbildningar vid JU inte att omfattas av reformen, trots att de leder till statligt reglerade examina. En uppenbar konsekvens av detta är att personer med aktuell brottsbelastning fortfarande kommer att kunna antas till utbildningar som leder till statligt reglerade examina och som omfattas av krav på belastningsregisterkontroll. Vidare kommer studenter vid enskilda utbildningsanordnare som döms för aktuella brott under studietiden kunna fortsätta sin utbildning utan att omfattas av de föreslagna och utökade reglerna för avskiljande.

Enligt JU är dessa konsekvenser så allvarliga att syftena med reformen – att värna om barn och vårdtagare – undergrävs. Detta är inte acceptabelt, särskilt som reformen i sig avser frågeställningar med svåra principiella ställningstaganden med konsekvenser för rättssäkerhet och personlig integritet för enskilda individer. Dessutom finns en uppenbar risk att en modell som innebär att statliga lärosäten och enskilda utbildningsanordnare behandlas olika i dessa avseenden, på sikt leder till skadliga effekter för såväl lärosätena som enskilda sökanden och studenter. Principen om konkurrensneutralitet i förhållande till statliga lärosäten måste upprätthållas av rättsordningen.

JU vill även påminna om att ovanstående risker ännu inte är grundligt utredda eftersom de inte omfattades av utredningsuppdraget. Utredningen tar endast kort upp problematiken på sidan 263 f. Här klargörs att även om enskilda utbildningsanordnare skulle vilja införa egna antagningsregler som motsvarar de som föreslås i utredningen, så är detta inte praktiskt möjligt. Utredningen flaggar även för att den som vill studera på en sådan lärarytbildning eller hälso- och sjukvårdsutbildning som omfattas av reformförslaget, men som förekommer i belastningsregistret avseende sådant brott som hindrar antagning till statligt lärosäte inte kommer kunna nekans antagning till enskild utbildningsanordnare. En följd kan därför bli att sökande med sådan brottsbelastning i högre grad kommer att söka till enskilda utbildningsanordnare. Som framgått av de synpunkter JU framfört ovan håller JU inte med om utredningens konstaterande att problematiken inte i sig försvagar skälen för reformförslaget. Enligt JU är det precis tvärtom och reformförslaget kommer att leda till en allvarlig brist i det samlade antagningssystemet.

I detta ärende har rektor Agneta Marell beslutat i närvaro av avdelningschefen Lars Pettersson. Högskolejuristen Hans Rudberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verkställande direktörerna, tillika akademiska ledarna Marie Öhman och Marie Ernsth Bravell deltagit.

Agneta Marell
Rektor, Jönköping University